

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**ECCLESIASTICAE || DISCIPLINÆ || LIBRI SEX: || DE
CANONICA ET MO- || nastica Disciplina collapsa
restau- || randa, pristinoque nitori || restituenda. ||**

Schulting, Cornelius

Coloniae Agrippinae, 1599

VD16 ZV 14233

4. Comparatio disciplinæ Ecclesiast. cum disciplina græcorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63372)

CAPVT IV.

*Comparatio Discipline Ecclesiasticae cum Discipline
Graecorum & eiusdem ab illa illustratio
atq; amplificatio.*

Iudicum Areopagitarum apud Graecos tanta seueritas, vt ad misericordiam non flecterentur, imò vt Aristoteles tradit lib. 1. Rhetoricorum: affectus etiam mouere per praconem prohibebatur Orator. Postellus de Magistratibus Atheniensium cap. 4. de Areopagitarum Senatu. Auctor est Carolus Sigonius lib. 2. de Rep. Atheniensium fo. 64. tractans de Senatu Areopagitico. quod non solum ad quaestiones capitales exercendas fuerit institutus; sed etiam à Solone ad totius Reip. custodiam sit collocatus: quod non obscure Plutarch. innuit cum Areopagitas rerum omnium speculatores & legum custodes à Solone constitutos scripsit. Cic. in Officijs Solonis consilium laudans dicit hoc semper profuisse ciuitati, & hoc consilio leges Atheniensium seruatas. Moribus autem ciuium emendandis eundem senatum praefuisse optimus in primis auctor in Areopagitica declarat Isocrates. Apud maiores nostros, inquit, pueri, ne in viros quidem ascripti, quod lubebat, agere poterant, sed multò plures in corroborata, quam in tenera aetate curatores habebant. etenim vsque adeò maiores nostri modestiae studuerunt, vt moribus corrigendis senatum ipsum Areopagi praefecerint parum modestis moribus praeditos ad senatum adducebant, vt eos

Rr 4

ille

*Val. Max. A-
reopagici se-
natus finis,
vt homines ho-
nestè viuerēt
memores vi-
tæ rationem
esse reddē-
dam.*

ille aut admonitionibus, aut increpatione, aut i-
res posceret, supplicio coerceret. Ex quo scitè in
Axiocho Socrates. Vbi verò in Ephebos aliquis,
inquit, inscriptus sit, omne tempus sophronistis,
& Areopagi iuuenum censuræ tribuitur. vide
ea de re hic apud Sigonium libro secundo de Re-
publica Atheniensium folio sexagesimo quinto.
Erant apud Athenienses magistratus, qui dice-
bantur Sophronistæ, teste Sigonio libr. 4. de Re-
publica Atheniensium folio 128. hi decem mori-
bus iuuenum præfecti fuerunt. vt antea dixi ex
Axiocho Platonis, Vlpianus notatum reliquit,
cùm Demosthenes aduersus Mediam thesmothe-
tæ cuiusdam noctu per petulantiam violati me-
minisset. Thesmothetas moderationis custodes
vindicesque fuisse, & noctu urbem obeuntes, ne
quid per petulantiam fieret, prouidisse. Cicero 3.
libr. de Legibus. Nomophylacas facta hominum
obseruasse & ad leges reuocasse scribit, & eisdem
cum Censoribus Romanis scriptores conferunt.
Iege Postellum de Republica Atheniensium cap.
6. & Sigonium libro 4. de eadem folio 127. b. Er-
rant & apud Athenienses græcos Disciplinæ
morum & Censuræ administri, quos vocarunt
δινωποτασιδ est, bibēdi arbitros aut vini ob-
seruatores, qui vini vsum moderatum præscribe-
bant, & si quis vino bibendo modum fuisset præ-
tergressus, mulcta præsentis cogebatur in poste-
rum vino parcius vti. Plato in libris de Republ.
μυαμόνας vocat Morem autem bibendi aut
numerum poculorum apud varias gentes ob-
seruari solitum, si quis cognoscere desiderat,
deci.

decimum atque vndecimum *δειπνοσοφιστῶν*
 Athenæi librum legat in quibus nihil fere aliud
 tractatur. Athenæus li. 10. testis est antiquitatem
 militem vsque: adeo sobrium deligere solitum
 atque vini vsu carentem, vt ne ipsos quidem vini
 obseruatores voluerint eum augere numerum,
 Turcæ id obseruant seuerissimè. Erat Oenopta-
 rum magistratus vulgaris & tenuis, vt ait Philo-
 nus rhetor in Crocanidarum Disciplina, triumq;
 virorum numero, qui inde *ὀφθαλμοὶ* sunt voca-
 ti, oculi, quod non raro, quos oculos mentis ipsi
 conuiuæ vino victi perderent, hi monitionib. re-
 stituerent. Symposiar. hæ ab his tantum nomine
 differre videntur, de his Postellus de magistrati-
 bus Atheniensium cap. 33. At Sigonius libr. 4. de
 Republ. Atheniensium folio 128. addit tres illos
 Oenoptas prandentibus lychnos & funalia præ-
 buisse. Erant & Disciplinae magistri Athenis di-
 cti *γυναικοκοσμοὶ* viginti teste Polluce, qui
 in mulieres parum modestas animaduertebant &
 multas earum inscribentes exposuerunt in pla-
 tano in Ceramico. Sigonius li. 4. de Republ. Athe-
 niensium fol. 127. b. addit Postellus libr. de Magi-
 stratibus Atheniensium c. 32. eosdem de omnium
 mulierum ornatu statuisse, ne vlla illarum quic-
 quam ferret se indignum, vt que singulæ pro ra-
 tione census & facultatum induerentur, indicta
 mulcta ei, quæ secus fecisset, qua statim plecti so-
 lebat, quæ edicto aut legibus de ea re latis non
 paruisset. Erat etiam de incestu lex à Philippide
 quodam lata, vt quæ inhonestè incederet, statim

Rr 5

drach-

drachmis mille mulsetaretur. Athenæus 6. libro
 Diphnosophistarum officium γυναικονομῶν
 latius patuisse scribit, vbi de parasito agit. Nar-
 rabat χαίρειν aliquando parasitum nō vo-
 catum ad conuiuium venisse, quumque in vlti-
 mæ mensæ loco recumberet, ipsis Gynæconomis
 (quos symposiarchas hic dicere possumus) nume-
 rantibus, vt moriserat, conuiuas inuitatos, illum
 parasitum, vt qui numerum excederet tricena-
 rium præstitum, discedere iubentibus. Nume-
 rate, inquit, secundò à me incipiētes. Quod vero
 mos esset gynæconomos inspicere conuiuia, in-
 uitatorumque numerum disquirere, si regis ser-
 uaretur præscriptio, Timocles in φιλοδικῶν
 ita scriptum reliquit, Reserate, ait, portas vt in
 luce simus conspicui: vt pertransiens, si volet, gy-
 næconomus numerum capiat conuiuarum le-
 cundum scilicet legem nouam quod fieri est soli-
 tum, statimque subdit: Philochorus in septimò
 Attidos. Gynæconomis cum Areopagitis congrega-
 tus hominum in singulis domibus obseruabant,
 atque in nuptijs & sacrificijs: quoniam illic so-
 lebant dapibus affatim vti. hæc Athenæus. In Of-
 ficijs Militaribus apud Athenienses ea discipli-
 na seruabatur, vt Polemarcho duo Hipparchi id
 est equitum magistri subessent, his etiam subie-
 ctus erat vniuersus ordo exercitus teste Aristote-
 le in Atheniensium Politia, licebatque iisdem a-
 nimaduertere in imperiam detrectantes Cura-
 bant hipparchi, ne quis ab ordine recedere in-
 dicta causa urgente sine illorum permisso pœ-
 na ca.

na capitis auderet, vt modum in victu & cultu seruaret & cætera, quæ militibus præscribi solent. Sobrietate, continentia, obedientia olim milites terrori erant omnibus, nunc veuus, ingluuius, ebrietas peruicacia, ordinis & ducis contemptus, furta, cædes, rapinæ, priorum ciuium & popularium nostros delicijs inuolentes in contemptum vertunt, milites, cum poena ab ijs deposcitur, turbas excitant. Erant & Taxiarchi ordinum præfecti qui duces, centuriones, decuriones, leuiorisque armaturæ milites in ordinem cogere solebant. Erant Athenis & decem Philarchi, qui vt taxiarchi peditibus; sic illi equitibus imperabant. de his vide Postellum in libro de Magistratibus Atheniensium. capite vigesimo tertio, & Sigonium libro quarto, folio centesimo quadragesimo quarto de Reg. Athe. Plato existimauit summum remedium emendandarum legum & constituendæ disciplinæ, si videlicet omnes seculorum omnium aut saltem præstantissimarum Rerum publ. leges & disciplinæ in vnum conferrentur, ac vna virtute duce & arbitra per prudentes viros ex singulis sumeretur, quod ad mutuam omnium emendationem faceret, vnumque sic corpus morbo vacans componeretur.

Probabantur etiam Senatores diligenter, & eorum vita exquirebatur per iudicium, quod illi *δοκιμασία* appellabant. Solo legem tulit; quam commemorat aduersus Timarchum Alcines, qua cum alijs probris notatus,

tum

tū maximè impudicos esse in Senatu prohibuit. Quod si parum integra illi vita iudicari fuissent in eorum locum, qui sub sortitione lecti erant substituebantur: si probati erant solenne iurandum] quoddam iurare iuebatur, quod inuit Demosthenes in oratione contra Nearam.

Sigonius lib. 2. de Repu. Atheniensium fol. 41. a & b. In Concione quoque & populi conuentu prima sèper dicata concio fuit legibus veteribus recognoscendis, altera abrogandis & nouis in earum locum iubendis Nomothetas hic accipimus qui in continuè leges ad se per laras suo iudicio aut probarunt. aut repudiarunt. voluit enim, So-

*Sigonius l. 3.
fol. 77. 78.*

lon leges posse corrigi aut abrogari. Sigonius late lib. 2. de Repub. Atheniensium. fol. 55. 56. 57. Postellus. fol. 44. 41. Atq; etiā apud Athenienses publicorum criminum genera erant 39. priuatorum iudiciorum & criminum 30. de his Sigonius li. 3. de Repub. Atheniensi à folio 66. ad fol. 78. Poenae autem & correctiones seu castigationes criminum fuerunt sex, id est, multa pecuniaria, 2. exilium & bonorum publicatio. 3. infamia, id est spoliatio honorum cui non licebat Rempubl. attingere. 4. Carcer & vinculorum genera. 5. Pila, quando in aenea pila ad perpetuam memoriam, ut impios & ingratos adiecto proprio nomine causa sceleris descriperunt. 6. mors, & complectitur omnia genera necis, quocumque modo illata sen gladio, laqueo, tympano & veneno *τυμπανου* lignum erat, quo homines nocentes cedebantur. erat & illa formula iudicandi, cuius

Demo-

Demosthenes meminit, vt quibus criminibus nulla à legibus indicta esset æstimation, iudices æstimarent, quid reum pati aut pendere oporteret, quibus verbis omnia hæc dicta æstimationum genera comprehenderunt. Magistratus antequam inirent magistratum omnes oportebat vitæ morumque suorum rationem in foro apud iudices reddere, quæ forma iudicij *δοκιμασία* vocabatur, & postquam magistratu abissent, rationem magistratus apud logistas referre, quæ dicebatur *ἐξιόν*. probat id ex Aschine Sigonius libr. 3. fol. 104. b. 105. quinetiam in prima couicione priuata magistratus omnes in disquisitionem vocarunt eosque, si parum probe se gererent, abrogarunt folio 105. Ex ordine equestri nemo equo mereri potuit, nisi qui antea fuisset excussus, an instructum ornatumque equum haberet, vsq; adeo vt infamia notaretur, qui ad equestrem militiam sine probatione accederet aut equam inter firmatos collocatus ascendere. libr. 4. fol. 140. Sigonius.

CAPVT III.

De Disciplina Africana & Carthaginensi, vnde illustratur Disciplina Ecclesiastica.

Plinius libro 33. Naturalis historię cap. 11. Pariter nata & luxuria & Carthago sublata ita congruentibus fatis, vt liberet amplecti vitia & liceret peccare & dignatione hinc alicui veterum C. Marius post victoriam Cymbricam cantharis potasse Liberi patris exemplo traditur, ille arator

De Disciplina laxa & seuera exemplum Mitronis & Demetrii proponitur apud Terentium in Adelphis.

Erant apud Carthaginenses præfetti seu magistri morum, vt apud Romanos, qui